

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 08 lutego 2023 r.

WK-I.431.1.87.2022

Pan
Marek Drapała
Wójt Gminy Magnuszew

Urząd Gminy Magnuszew
ul. Saperów 24
26-910 Magnuszew

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² kontrolerzy: Anna Doroszevska i Kamil Karkułowski – starsi inspektorzy wojewódzcy w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 21 września do 4 października 2022 r. kontrolę problemową w Urzędzie Gminy Magnuszew, z siedzibą przy ul. Saperów 24, 26-910 Magnuszew.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności urzędu stanu cywilnego w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 6 września 2022 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 19 stycznia 2023 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Wójtowi wystąpienie pokontrolne.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 2 urodzeń, 50 małżeństw i 78 zgonów, 1 czynności rejestracji urodzenia, które nastąpiło poza granicami RP w państwie, którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, 4 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 1 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 2 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego. Ponadto wydano 1 decyzję na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska³, 953 odpisy aktów stanu cywilnego oraz 3 zaświadczenia o stanie cywilnym.

W okresie poddanym kontroli nie dokonano czynności odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, nie wydawano decyzji w przedmiocie odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego oraz w sprawie umorzenia postępowania, a także zaświadczeń stwierdzających, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby ani o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego.

Badaniu poddano 2 akty urodzenia, 5 aktów małżeństwa, w tym: 2 akty sporządzone po zawarciu małżeństwa przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego (dalej: kierownik USC) oraz 3 akty sporządzone po zawarciu małżeństwa przed duchownym, w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴, 5 aktów zgonu, 1 czynność rejestracji urodzenia, które nastąpiło poza granicami RP w państwie, którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, 2 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 1 czynność sprostowania aktu stanu cywilnego, 2 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 1 decyzję na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska oraz 3 zaświadczenia o stanie cywilnym⁵.

Rejestracji stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego dokonywał w poddanych kontroli sprawach Wójt Gminy Magnuszew oraz zastępca kierownika Urzędu Stanu Cywilnego (dalej: USC), zgodnie z właściwością określoną w art. 9 ust. 1 oraz art. 13 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego⁶, uwierzytelniając akty stanu cywilnego przez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra cyfryzacji.

³ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988).

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

⁵ Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w arkuszu ustaleń kontroli, które dołączono do akt kontroli.

⁶ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1681, ze zm.), dalej: p.a.s.c.

Wszystkie poddane badaniu akty sporządzono z zachowaniem terminów określonych w art. 52 ust. 1 i 2, art. 86 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 1 p.a.s.c. Poddane kontroli akty urodzenia, akty małżeństwa oraz akty zgonu zawierały elementy określone odpowiednio w art. 60, art. 88 ust. 1 oraz art. 95 ust. 1 p.a.s.c.

Akty stanu cywilnego oznaczone zostały oddzielenie dla każdego rodzaju zdarzenia, zgodnie z art. 19 ust. 1 p.a.s.c. Oznaczenia aktów stanu cywilnego zostały nadane przez system teleinformatyczny, zgodnie z zasadami określonymi w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁷.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegające na rejestracji urodzenia, które nastąpiło poza granicami RP w państwie, którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, sprostowaniu oraz uzupełnieniu aktu stanu cywilnego – dokonano w formie czynności materialno-technicznej, zgodnie z art. 99 ust. 1 i 2, art. 105 ust. 1, 35 ust. 3 oraz art. 37 ust. 3 p.a.s.c.

Zagadnienie spełnienia przez kierownika USC obowiązków informacyjnych polegających na powiadamianiu osób, których akt dotyczy o zamiarze sprostowania, uzupełnienia, transkrypcji i rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami RP, nie było przedmiotem oceny, ponieważ we wszystkich badanych przypadkach nie zaistniał obowiązek powiadomienia tych osób.

Akta zbiorowe do poddanych kontroli aktów urodzeń, aktów małżeństwa i zgonu prowadzone były w formie papierowej, w porządku chronologicznym, a także zawierały dokumenty stanowiące podstawę dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. W aktach zbiorowych do ww. aktów zgonu znajdują się karty zgonu, protokoły zgłoszenia zgonu, w aktach zbiorowych do aktów małżeństwa – zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa i zaświadczenie wydane przez duchownego, o którym mowa w art. 8 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego albo protokół przyjęcia przez kierownika USC oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. W aktach zbiorowych do aktów urodzeń znajdowały się karta urodzenia, karta martwego urodzenia oraz protokoły zgłoszenia urodzenia. Na podstawie karty martwego urodzenia zastępca Kierownika USC sporządził akt urodzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe, zgodnie z art. 52 ust. 2 p.a.s.c.

⁷ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

W toku kontroli ustalono, że dokumenty stanowiące akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego przechowywane są w odpowiednich warunkach i są właściwie zabezpieczone, z zachowaniem wymogów określonych w art. 27 ust. 1 i 2 p.a.s.c.

W przypadku aktów stanu cywilnego sporządzonych na podstawie art. 99 i 104 p.a.s.c. zastępca Kierownika USC zamieścił adnotację informującą o okolicznościach i podstawie rejestracji aktów, zgodnie z wymogiem określonym w art. 23 oraz art. 105 ust. 1 p.a.s.c.

We wszystkich poddanych badaniu przypadkach prawidłowo realizowano obowiązek polegający na zamieszczaniu wymaganych przypisków oraz wzmianek.

Po dokonaniu poddanych kontroli czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego wydano z urzędu i za pokwitowaniem, odpisy zupełne aktu stanu cywilnego.

Poddana kontroli decyzja w sprawie zmiany nazwiska wydana została zgodnie z właściwością organu określoną odpowiednio w art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, na podstawie wniosku zawierającego wszystkie elementy wskazane w art. 11 ust. 1 ww. ustawy oraz z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego⁸.

Zaświadczenia o stanie cywilnym – w 2 przypadkach wnioskodawcy odebrali osobiście, zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 oraz art. 46 § 1 k.p.a. Natomiast w 1 przypadku odbierający zaświadczenie potwierdził odbiór swoim podpisem bez wskazania daty doręczenia. W aktach spraw znajdowały się egzemplarze aktowe wydanych zaświadczeń, które poddano weryfikacji pod kątem zgodności danych z art. 49 ust. 2 ustawy p.a.s.c., a także terminowości ich wydania – stwierdzając, że zaświadczenia były kompletne i wydane w terminie wskazanym w art. 217 § 3 k.p.a.

W wyniku kontroli nie stwierdzono przechowywania w archiwum urzędu stanu cywilnego ksiąg stanu cywilnego i akt zbiorowych z naruszeniem zasad ich przekazywania do właściwego archiwum państwowego, określonych w art. 128 ust. 1 oraz art. 129 ust. 3 p.a.s.c.

Ustalono, że wysokość pobranej opłaty skarbowej za sporządzenie poddanych kontroli aktów małżeństw, wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach sprostowania, uzupełnienia, przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, a także za wydanie decyzji o zmianie nazwiska oraz zaświadczeń

⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.) – dalej k.p.a.

o stanie cywilnym była zgodna z określonymi w części I pkt 1 i 7 oraz w części II ust. 1 pkt 2, 6, i 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej⁹.

Osoba zatrudniona w okresie objętym kontrolą na stanowisku zastępcy kierownika USC spełniała wymogi do zajmowania tego rodzaju stanowiska w zakresie wykształcenia i zatrudnienia, określone w art. 8 ust. 1 p.a.s.c.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wydanie niekompletnej decyzji na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska, niezawierającej pouczenia o możliwości zrzeczenia się prawa do odwołania oraz o konsekwencjach skorzystania z tego prawa, czym naruszono wymogi określone w art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a., zgodnie z którym decyzja powinna zawierać pouczenie o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania.
2. Nieprzesłanie egzemplarza decyzji o zmianie nazwiska do kierownika USC, który sporządził akt urodzenia, czym naruszono postanowienia art. 13 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, zgodnie z którym: *„Kierownik urzędu stanu cywilnego albo jego zastępca, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, przesyła ją, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa wnioskodawcy (...)”*.
3. Pobranie opłaty skarbowej w niewłaściwej wysokości za rejestrację urodzenia, które nastąpiło poza granicami RP oraz za uzupełnienie sporządzonego aktu¹⁰. Opłatę za dokonanie tych czynności uiszczono w wysokości 128,00 zł, zamiast 78,00 zł. Powyższe działanie stanowi naruszenie pkt 7 i 10 ust. 1 części II załącznika do ustawy o opłacie skarbowej, zgodnie z którymi opłaty za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu rejestracji urodzenia i uzupełnienie aktu stanu cywilnego wynoszą po 39 zł.

Ponadto w wyniku kontroli stwierdzono:

- nieudokumentowanie daty wpływu zaświadczeń stwierdzających, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego we wszystkich przypadkach poddanych kontroli. Mając na uwadze treść art. 87 ust. 5 p.a.s.c., w którym określono skutki prawne przekroczenia terminu – duchowny obowiązany jest przekazać

⁹ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2142, ze zm.).

¹⁰ Zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem Zastępcy Kierownika USC w Magnuszewie: „xxx.”

właściwemu miejscowo kierownikowi USC przedmiotowe zaświadczenie (odmowa sporządzenia aktu małżeństwa), prawidłowe udokumentowanie daty wpływu do USC ww. zaświadczenia wydaje się szczególnie uzasadnione;

- nieudokumentowanie daty wpływu wniosku o zmianę nazwiska oraz wniosków o wydanie zaświadczeń o stanie cywilnym, czym naruszono postanowienia z § 42 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej¹¹, zgodnie z którym: *„Po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pisma lub, w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty, na kopercie”*;
- w aktach sprawy dotyczącej transkrypcji aktu stanu cywilnego znajdowało się tłumaczenie na język polski aktu stanu cywilnego sporządzonego w języku ukraińskim, które zostało dokonane przez tłumacza przysięgłego języka rosyjskiego¹². Działaniem takim naruszono regulacje zawarte w art. 31 ust. 1 p.a.s.c., zgodnie z którym: *„Dokumenty w języku obcym przekłada się z urzędowym tłumaczeniem na język polski dokonywanym przez: (...) tłumacza przysięgłego wpisanego na listę prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości; (...)”*.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w zakresie działalności urzędu stanu cywilnego ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Przedstawiając powyższe ustalenia, zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Wydawania kompletnej decyzji na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska zawierającej pouczenia o możliwości zrzeczenia się prawa do odwołania oraz o konsekwencjach skorzystania z tego prawa, zgodnie z wymogami określonymi w art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.
2. Przesyłania decyzji o zmianie nazwiska do kierownika USC, który sporządził akt urodzenia wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w myśl art. 13 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska.

¹¹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. Nr 14, poz. 67, ze sprost.).

¹² Zgodnie z *Listą Tłumaczy Przysięgłych* zamieszczoną na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości wskazany w aktach sprawy tłumacz przysięgły posiadał uprawnienia do wykonywania tłumaczeń tylko w zakresie języka rosyjskiego.

3. Pobierania opłaty skarbowej za rejestrację urodzenia, które nastąpiło poza granicami RP oraz za uzupełnienie sporządzonego aktu we właściwej wysokości, zgodnie z pkt 7 i 10 ust. 1 części II załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Ponadto zwracam uwagę na konieczność:

- dokumentowania daty wpływu zaświadczeń stwierdzających, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, zgodnie z art. 87 ust. 5 p.a.s.c.,
- dokumentowania daty wpływu wniosku o zmianę nazwiska oraz wniosków o wydanie zaświadczeń o stanie cywilnym, zgodnie z postanowieniami z § 42 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej,
- przyjmowania do akt sprawy dotyczącej transkrypcji aktu stanu cywilnego tłumaczeń z języka, w zakresie którego tłumacz posiada uprawnienia do wykonywania zawodu, zgodnie z art. 31 ust. 1 p.a.s.c.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Wójta na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zalecenia, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Proszę o udzielenie powyższej informacji za pośrednictwem platformy ePUAP.

Z wyrazami szacunku

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda

Dyrektor Wydziału Kontroli

Wydział Kontroli

Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego

w Warszawie

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/